

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro

Auteur

TER BESLISSING

6 augustus 2024

Kenmerk

DGA / 85909390

nota

verlenging uitrijddata dierlijke mest 2024

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Vanwege de extreem natte weeromstandigheden vorig najaar en dit voorjaar hebben sectorpartijen verzocht om een verlenging van de uitrijddata in 2024. Ook via Kamervragen van het lid Vedder (CDA) is hierom gevraagd. Het vaststellen van uitrijddata is verplicht op basis van de Nitraatrichtlijn. Ter voorbereiding van een besluit tot verlenging is een adviesvraag uitgezet bij een *Expertcommissie*, met deelname van sectorpartijen, wetenschappers en het KNMI. Deze *Expertcommissie* is op 7 augustus jl. voor de tweede keer bijeengekomen en heeft een advies opgesteld. U wordt gevraagd een besluit te nemen, met inachtneming van het advies van de *Expertcommissie*. Uw besluit en bijgaande Kamerbrief worden tevens voorgelegd aan de minister van IenW, instemming is nodig voorafgaand aan verzending van de brief.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- het besluit te nemen om de uitrijddatum voor het uitrijden van dierlijke mest op grasland in heel Nederland te verlengen van 31 augustus tot en met 15 september aanstaande.
- bijgaande Kamerbrief met bovengenoemd besluit te versturen aan de Tweede Kamer.
- het formele besluit wordt afzonderlijk aan u voorgelegd, ter publicatie in de Staatscourant.
- de EC ambtelijk te informeren over het besluit tot verlenging van de uitrijdperiode.

Kernpunten

- De uitrijdperiodes zijn verplicht op grond van bepalingen in de Nitraatrichtlijn. Op grond van artikel 4.188 Bal, derde lid, is het mogelijk de uitrijddata te wijzigen als sprake is van a) extreme weeromstandigheden en b) een landbouwkundige noodzaak. Ontvangen BPZ

- De *Expertcommissie* is op 7 augustus bijeen geweest en adviseert het volgende:
 - de uitrijdperiode voor dierlijke mest zou in geheel Nederland verlengd moeten worden, vanwege de extreme weeromstandigheden in het najaar 2023 en dit voorjaar.
 - de verlenging is uitsluitend gewenst voor het uitrijden van drijfmest op grasland, voor uitstel van de uitrijdperiode op bouwland wordt geen landbouwkundige noodzaak gezien.
 - voor de periode van verlenging is een afweging gemaakt tussen de landbouwkundige noodzaak en de mogelijke effecten op de waterkwaliteit. Uitkomst was dat een verlenging van de uitrijdperiode voor drijfmest op grasland tot en met 15 september proportioneel is en dat dit de agrariërs voldoende ruimte biedt om de resterende gebruiksruimte dierlijke mest alsnog aan te wenden. Het verlengen van de uitrijdperiode betekent dus niet dat de jaarlijkse totale gebruiksruimte voor dierlijke mest voor agrariërs toeneemt.
 - met deze verlenging worden de minste mineraalverliezen (uitspoeling) veroorzaakt en wordt geanticipeerd op klimatologische effecten, het groeiseizoen wordt immers steeds langer. Daarnaast geeft dierlijke mest organische stof in de bodem, wat goed is voor de bodemstructuur en de biodiversiteit.
 - vanuit de wetenschap wordt aangegeven dat een verschuiving van de uitrijddatum mogelijk een (gering) verhogend effect kan hebben op de uitspoeling. Door de natte omstandigheden is de hoeveelheid minerale stikstof in de bodem echter waarschijnlijk niet zo hoog en zal bemesting waarschijnlijk nog effect hebben op de stikstofopname door het gewas.
 - de uiterste uitrijddatum wordt hiermee gelijkgetrokken met de uiterste uitrijddatum voor kunstmest. Het is niet logisch het uitrijdseizoen te verlengen tot na 15 september. Kunstmeststikstof is immers sneller opneembaar door het gewas dan drijfmeststikstof.
 - met deze verlenging wordt voorkomen dat agrariërs kort voor de huidige uiterste uitrijddatum teveel dierlijke mest tegelijk op percelen gaan uitrijden om hiermee binnen de uitrijdperiode de volledige gebruiksruimte dierlijke mest te hebben aangewend.
 - de verlenging van de uitrijdperiode biedt de agrariërs de mogelijkheid om na de oogst van de snede gras eind augustus/begin september nog een keer te bemesten, de totale mestgift wordt dan beter verspreid en de opbrengst van de percelen verhoogd, met een relatief laag risico voor uitspoeling van nutriënten.
 - tenslotte biedt het verlengen van de uitrijdperiode ook ruimte op de mestmarkt. Melkveehouders staan onder druk vanwege de beperkte opslagcapaciteit en afzetmogelijkheden van mest.
- In de Nitraatrichtlijn is de verplichting opgenomen om uitrijddata vast te stellen, de manier waarop dat wordt geïmplementeerd is een nationale bevoegdheid. U wordt geadviseerd om de Europese Commissie pro-actief te informeren als u besluit de uitrijddatum te verlengen. Vooraf formele instemming van de Europese Commissie om de uitrijddata te verlengen is niet

nodig, maar het risico bestaat wel dat de EC kritisch zal reageren ten aanzien van de mogelijke gevolgen voor de waterkwaliteit.

Toelichting

- Tijdstippen tot wanneer toediening van dierlijke mest op grond van regelgeving is toegestaan (Bron: RVO):

Gewas/grondgebruik	Grondsoort	Drijfmest	Vaste mest
Grasland	Zand/löss	t/m 31 aug	t/m 31 aug
	Klei/veen	t/m 31 aug	t/m 15 sept
Bouwland	Zand/löss	t/m 15 sept ¹	t/m 31 aug
	Klei/veen	t/m 15 sept ¹	geen

Ad 1 Toediening in de periode 1 aug t/m 15 sept is alleen toegestaan indien er voor 15 september winterkoolzaad is gezaaid, indien er voor 15 september een groenbemester wordt gezaaid die minimaal 8 weken blijft staan of als er in het najaar bloembollen worden geplant.

- De geconsulteerde *Expertcommissie* bestaat uit:
 - Wetenschappers verbonden aan Wageningen University & Research (WUR), Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM) en het KNMI met een expertise op het gebied van waterkwaliteit en plantenteelt.
 - Vertegenwoordigers van sectorpartijen. Dit betreffen vertegenwoordigers van Cumela, Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO), Nederlands Agrarisch Jongeren Contact (NAJK), Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV), Cosun en Vereniging Aardappelverwerkende industrie (Vavi).
 - Beleidsmedewerkers van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hebben de secretariaatsfunctie van deze werkgroep vervuld.
 - De *Expertcommissie* is op 24 juli 2024 en op 7 augustus 2024 bijeengekomen en heeft naar aanleiding hiervan bijdrages geleverd voor het uiteindelijke advies.
 - Deze bijdragen zijn besproken in de tweede bijeenkomst. Nadien is een advies opgesteld, dat is voorgelegd aan alle betrokkenen.